

DE NOORD-BRABANDER.

Staan- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS - PRIJS
Voor de Stad, f 12.
Franco per post. » 14.
DICERE VERUM QUID VETAT ?
HORATIUS.
(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)
ADVERTENTIES:
15 cents de regel.
behalve 35 cents regel.

La parole est donnée à l'homme pour cacher sa pensée, heeft de Vertegenwoordiger gezegd, die de algemeene beraadslagingen opende over het concept-adres, in de zitting van donderdag ochtend 30 oktober, de heer van Dam van Isselt. En met die woorden van eenen beruchten franschen staatsman is het oordeel geveld over hetgeen de vertegenwoordigers toegestemd hebben, als moettende heeten een adres van de vertegenwoordigers der Nederlandsche natie in antwoord op de troonrede. *De spruak is aan den mensch gegeven om zijne gedachte te verbergen.* Hierbij willen wij dan ook alle onze beoordeelingen over dat adres bepalen. Het lust ons niet ons zelve en onze lezers te verdiepen in dien warpoel van denkbeelden, in dien doolhof van stelsel- en beslutteloosheid, in die kronkelwegen van onophoudelijke minachting van waarheid en gezond verstand; dat tooneel van jasheid en vrees heeft voor ons te veel terugstootends, om niet zoo spoedig mogelijk het scherm er over te laten neervallen. Slechts ééne daad van regtvaardigheid willen wij plegen: er zijn nog mannen in de Kamer gevonden, die eenen edelen strijd gestreden hebben; zij hebben moeten onderdoen; maar hunne nederlaag is roemrijker dan de overwinning der meerderheid. Wij zullen dus, zooveel in ons is, hante namen aan de vergetelheid trachten te ontrukken en tevens aan de natie die mannen bekend maken, die tot het samenstellen van zulk een adres hebben medegewerkt. Eén wensch blijft ons slechts overig; namelijk dat de eerste Kamer zich niet met het adres vereenige: op dat het adres niet aan de ooren, noch onder de oogen des Konings kome. Zij, die de troonrede en het daarop gegeven antwoord, slechts als eene ijdele formaliteit, eene loutere comédie, noemen, zullen zich weinig over den inhoud van het adres bekreunen; maar de eerbied, welke wij het Koningschap toedragen, het denbeeld dat wij aan de waardigheid der natie en harer Vertegenwoordigers hechten, verbiedt ons in de plegtige opening der Staten-Generaal eene loutere hantworsterij en in de nadering van de Vertegenwoordigers tot den troon eene arlequinade te zien. Wij hechten veel waarde aan de troonrede en evenveel waarde aan het adres daarop, en daarom heeft de troon-

rede ons zeer gedaan en het door de Kamer aangenomen adres met verontwaardiging vervuld.

Men beschuldigt het ministerie wel eens, van geene gehechtheid, noch achting voor de dagbladen te koesteren. Absis! Ziet eens: de dagbladen moeten zegel betalen; maar de wet stelde drukwerken, die niet meer dan 2 vierkante palmen oppervlakte hebben, vrij van zegel, en dit had aanleiding gegeven, dat men in eenige steden kleine periodieke drukwerkjes verspreidde, die den naam van dagbladen niet konden verloochenen, maar beneden de 2 vierkante palmen groot zijnde, niet aan zegel onderhevig waren. De minister heeft begrepen dat zulks nadeelig was voor de overige dagbladen: en spoedig een stokje er voor geschoten, door eene kleine verandering in de redactie van art. 27, lett. C, no. 1 der wet van 3 oktober 1843, (Staatsbl. no. 47) en bij welk artikel de vrijdom van zegel voor alle drukwerken, waarvan het papier geene grootere oppervlakte heeft dan 2 nederlandsche palmen wordt verleend, waarbij volgens het nieuwe wets-ontwerp gevoegd zullen worden de woorden: «met uitzondering der dagbladen, couranten en nieuwspapieren.»

Het is waar: het belang der schatkist wordt daarin ook beoogd, en dit zal wellicht wel de voorname reden der voorgestelde verandering zijn. Er viel weder wat in te palmen, spoedig er dus gebruik van gemaakt. Die blaadjes zijn wel voor de geringere volksklasse bestemd; maar dit is eene reden te meer; indien de geringere volksklasse lezen wil, dan betale zij, dit is niet meer dan billijk.

Er zullen er mogelijk gevonden worden, die den minister zullen beschuldigen van gebrek aan doorzicht, van zorgeloosheid in het beramen en opstellen van wets-ontwerpen, daar reeds zoo kort na het uitvaardigen eener wet, eene leemte in dezelve gevonden wordt; doch die menschen laten zich door partijdigheid, vooringenomenheid en afkeer tegen het ministerie zoodanig verblinden, dat zij het wets-ontwerp niet eens lezen. Zij gelieven slechts het *considerant* van het wets-ontwerp in te zien: daarin zullen zij geschreven vinden, dat de ongezegelde uitgave van nieuwbladen van die verkleinde oppervlakte tegen de oorspronkelijke bedoeling der wet is. Indien bij het opstellen der

wet, en bij het verleenen van vrijdom van zegel, men het papier geene grootere oppervlakte heeft, dan twee nederlandsche palmen, *bedoeld is*, zoo als het *considerant* zegt, dat dagbladen in dat kleine formaat, niet vrij van zegel zouden zijn, moet men er toch toenmaals wel aan gedacht hebben. Trouwens men kan zich over eene zaak geene bedoeling vormen, zonder aan die zaak te denken. Zij dwalen dus, die den minister gebrek aan doorzicht verwijten en ten laste leggen, dat hij iets in de wet zou vergeten hebben. Vraagt men ons nu: Indien de minister er aan gedacht heeft, waarom heeft hij dan toenmaals niet gedaan, wat nu voorgesteld wordt? Hierop antwoorden wij: Die het weten wil, geve zich de moeite ter audientie van Z. Exc te gaan en het Z. Exc. zelve te vragen, want wij weten, noch begrijpen het.

De wet zal hoogstwaarschijnlijk aangenomen worden en de Staten-Generaal zullen zich wederom den knof in de muts laten draaijen, die in het *considerant*, zoo geheel onschuldig ingeschoven is. Die goede Staten-Generaal! Ware het intusschen niet wenschelijk, dat de ministers in het vervolg bij de memorien van toelichting en bij de verdediging der door hen ingediende wets-ontwerpen, niet alleen den tekst maar ook hunne *bedoelingen* toelichtten en verdedigden?

Onder de rubriek Pruiszen deelen wij, naar de correspondentie uit Duitschland, het verslag mede van eene zoogenaamde synode der afgevaardigden van de *duitsch catholyke* gemeenten, den 24 oktober II. te Berlijn gehouden. Het gerucht, dat de sectarissen allerwege trachten te verwekken, het gewigt, dat die aanhangers eener onbegrijpelyke hervorming, welke eigenlijk niets anders is, dan eene beweging zonder bepaald doel, zich zelve trachten te geven, dit alles noopt ons, de gebeurtenissen mededeelen, zooals zij zich achtervolgens voordoen en door de dagbladen aangezien worden. Wij hebben het reeds meermalen gezegd: niet de catholyke Kerk behoeft zich over deze verschijnselen van opstand te verontrusten. Die zoogenaamde *duitsch-catholyken* zijn sedert lang de pluis der ware Kerk. Sedert de reis, welke de Synode zich verplicht achtte naar Duitschland te doen, de hoop om niet alleen de heilige vaders van Joseph II te beteugelen, maar zelfs om een gedeelte der duitsche geestelijkheid te geloovigen tot de naleving der kerkelijke wetten te brengen, heeft men niet opgehouden en door de gausche christenwereld de onbilligheid van zeden van dit deel der kerk van Christus te beweenen.

De aadhangers van Ronge en Czersky willen thans niets anders, dan openlijk het schandelijke van het bijzonder gedrag dier ontaarde catholijken in zwang brengen. Door eene verrijnde schijnheiligheid willen zij zelfs den naam van catholijken behouden. Egen over het protestantismus, hetwelk hunne vaders ten minste steeds van zich afwerpen, willen deze verlossers der oude Kerk thans den edelen naam, die de roem hunner voorouders was, in hunnen schandelijken afval medevoeren. Doch boezemt het geen medelijden in; wanneer men hen met zooveel opgetogenheid de woorden *synode en algemeene kerkvergadering* hoort bezigen? Eene voortreffelijke kerkelijke synode, voorwaar, welke heet negentien gemeenten te vertegenwoordigen, en onder hare leden drie en twintig leken en vijf geestelijken telt! Vijf apostaten om eene Kerk uit te maken! Dat alles is vrij armzalig en levert inderdaad niets anders op, dan eene ellendige comedie. Wanneer men nadenkt, dat tijdens de vreeselijke beweging van '89 en '90 in Frankrijk, de *constituante* schipbreuk leed in hare pogingen, om eene nationale Kerk te stichten, mag men dan niet met een medelijdend schouderophalen die deutsche menners aanzien, die voorzeker nog ver af zijn van de geestkracht en kunde der mannen, welke dit tijdstip der fransche omwenteling leidden? Neen, wat ook de deutsche drukpers en van zeggen moge, welken weerklank de dagbladen ook willen geven aan de voorgewende godsdienstige beweging van een gedeelte van Duitschland, wij zien er niets dat, zelfs in het klein, gelijkt naar de groote bewegingen der godsdienstige oneenigheden van de XVI en XVII eeuw. Wij zeggen het onbevreesd: alleen de staatkundige toestand loopt in Duitschland gevaar. Maar Ronge en Czersky, de *synoden* en de *algemeene kerkvergaderingen* der nieuwe deutsch-catholijken komen ons niet bedenkelijker voor de ware Kerk voor, dan in 1831 de pogingen der St. Simonisten, de heiligschennige aperyen der fransche Kerk, van den primaat Chatel en van den opperpriester Fabre Paloprat, in Frankrijk. Toen ook verdichte men *synoden* en de toenadering en bezendingen van vijf departementen, men kon diglie zelfe eene *algemeene bijeenkomst* aan der Tempelorde van de provincien van Italie, Spanje, Portugal, Engeland, en andere landen. Het plein der wonderen, (*Place des Miracles*) en het algemeen gezond verstand zagen den afloop van al die tooneelvoorstellingen, met het herstel van een weinig meer orde en kalme in de regering. Duitschland verwacht weligt niets anders, om al die *synoden* van het catholicismus met de wettende minachting te behandelen en aan de wereld te toonen, wat in deszelfs boezem de ware catholijke Kerk is, eindelijk ontslagen van de bedorvene leden, die haar sedert lang tot smart en schande verstreken. (A. d. J. R.)

ZWEDEN.

STOCKHOLM, 21 oktober. De tijdingen, uit verschillende oorden van Zweden, omtrent den toestand van het koninkrijk, zijn allerbedroevendst. Men verwacht maatregelen van het koninkrijk, om het stoken van sterke dranken uit graan en aardappelen te beperken. In Noorwegen heeft de ziekte onder de aardappelen niet geneerscht; maar de speculatie heeft de prijzen zoodanig in de hoogte gevoerd, dat de landmannen ernstige onlusten, uithoofde der duurte, veroorzaakt. Eene groote menigte, uit de verschillende klassen, heeft zich voor de woning van den koning verzameld en met luid geschreeuw het verbod van uitvoer en van versteking der aardappelen geëischt. De autoriteiten hebben maatregelen genomen om de gemeederen tot bedaren te brengen.

In een lampadig artikel van den *Shanska-Correspondent*, over de vreemde zendingen, te

Lund gevestigd, leest men de volgende oordeelvelling over Zweden.

» Bezit ons vaderland in zijnen boezem de eenheid, welke het volk veroorlooft zijne werking naar buiten te richten, door middel van christelijke zendingen?

» Het kan aan onze aandacht niet ontgaan, dat de Zweden, ten gevolge der geweldige ontwikkeling van het christendom onder ons, zoo als de geschiedenis verhaalt, geheel verstoken zijn van de gematigdheid en verdraagzaamheid, welke daartoe noodig zijn. De tijd, die met eene onwederstaanbare kracht de leer der gelijkheid doet toenemen, heeft voorzeker reeds onder meer dan een opzigt, zijnen invloed doen gevoelen; doch de verdraagzaamheid heeft nog niet tot op het godsdienstig grondgebied kunnen doordringen. De wetgeving zelve legt op dat grondgebied een onvergelykelijk despotismus aan den dag, en legt in waarheid, het blijkbaarst getuigenis van den wezenlijken toestand des volks af. Elke Zweed heeft vrijheid, om zich met Nilsson te laten verbannen. Indien wij daarbij nog wijzen op de hatelijke maatregelen tegen de wetenschap, de rationalistische grondbeginselen van eenige predikanten, welke het consistorie van Upsal te vergeefs door berispingen, opheffingen enz. tracht te onderdrukken, dan hebben wij voor ons het walgend tooneel der zweedse onverdraagzaamheid in al hare hatelijke kleuren, en wij kunnen niet anders dan de onmogelijkheid staande houden, dat een volk, in zulk eenen zedelijken toestand immer in staat zij, met vrucht het christendom te prediken.

» En dan, hoe vele grondleggingen tot tweedragt onder ons midden! Reeds hebben wij den strijd van den Staat en de Kerk tegen de vrije wetenschap genoemd. Voegen wij hier nog bij, van de eene zijde, den strijd van de woede van het pietismus, tot hare laatste grenzen gevoerd, tegen de opvoeding in het algemeen en tegen de geestelijkheid in het bijzonder, als vertegenwoordiger van die opvoeding, welke men nutteloos, zelfs gevaarlijk noemt. (Hier zijn hoeren van Nortland, die geenen anderen geloofsregel erkennen willen dan den Bijbel, in welken zij beweren dat geen woord van Luther voorkomt, ten zij hij aangeduid worde, naar zij beweren, door het Beest van het Boek der Openbaring, en zijne leer door de teekenen van het Beest. Is het niet verwonderlijk dat onze liberalen de gevangenzetting en terechtstelling, en bijgevolg de veroordeeling tot ballingschap goedkeuren dier ongelukkige boeren, die overigens aan niemand eenig nadeel toebrengen, terwijl diezelfde liberalen de maatregelen, door de deutsche regeringen tegen de rongaansche sekte genomen, zoekt te schandvlekken als de *ongehoorde onverdraagzaamheid*?)

» En, dat volk, dat alzoo een volslagen gebrek heeft aan een middenpunt van eenheid, dat recht en gezag heeft, om tot eigen verheffing werkzaam te zijn; dat volk, dat in deszelfs gewigtigste godsdienstige belangen, zoodanig verdeeld is, dat eene aanstaande ontbinding als zeer nabij kan beschouwd worden, dat volk zou gebezigd moeten worden voor eene onderneming buitenlands, dat volk moet alle natien gaan onderwijzen! Wij hebben het reeds gezegd: dit is een droom, niets meer!

DUITSCHLAND.

WEENEN, 28 oktober. Het huwelijk van Mlle de Rusny, dochter van de hertogin van Berry, kleindochter van Karel X, met den infant van Lucques, vermoedelijken erfgenaam van Parma, is op den 4 november bepaald en zal te Frohsdorf en familie gevierd worden, in tegenwoordigheid van al de leden van den oudsten tak der Bourbons. De keizerin van Oostenrijk, als moei van den aanstaanden echteling, en de keizerin, weeten zullen er waarschijnlijk ook tegenwoordig zijn. In het palcis, dat de hertog van Modena alhier in eigendom bezit,

worden de noodige foerbedselen gemaakt, om het jeugdig paar tot deszelfs vertrek naar Lucques te huisvesten.

— Op voorstel van den prins von Metternich heeft de keizer den bouw bevolen van zes stoomfregatten.

HANOVER 28 oktober. Dr. Soidensteker, die sedert 14 jaren, als staatkundig misdadiger (in de gevangenis zuchtte, is eindelijk in vrijheid gesteld, onder voorwaarde dat hij zijn vaderland verlaten en zich naar Amerika begeven zal.

DRESDEN 26 oktober. Gisteren is de catholijke bisschop dezer stad, Mgr. Maurman, na eene langdurige ziekte overleden. Men denkt dat de deken van het kapittel van Bautzen, de heer Dittrich, die zich bij de laatste beraadslagingen zeer vijandig aan de afgescheidene catholijken toonde, geroepen zal worden om hem op te volgen.

— Het dagblad van Maagdenburg verhaalt eene niet onbelangrijke bijzonderheid omtrent den heer Schaffrath, afgevaardigde in de Tweede Kamer van Saksen, die tot de hevige oppositie behoort, en het ministerie, bij de laatste beraadslagingen het minst aangevallen heeft. De heer Schaffrath, zoon van een dorpschoolmeester, hoedde de koeijen van zijnen vader. Op zekeren dag ontmoette de koning van Saksen, terwijl hij bezig was met het inzamelen van kruiden, hetwelk naar men weet, zijne geliefkoosde uitspanning is, den jongen veehoeder, die, terwijl hij zijne bezigheid verrichtte, zeer aandachtig in eene latijnsche spraakkunst las. De koninklijke botanist stelde belang in den knaap en belaste zich met de zorg, hem eene schitterende opvoeding te doen geven. Het is dus door de koninklijke goedheid, dat de heer Schaffrath geworden is, wat hij thans is: lid der saksische vertegenwoordiging.

CARLSRUHE 28 oktober. Bij decreet van den groot-hertog zijn de Stenden van het hertogdom tegen den 21 november bijeengeroepen.

— De tol-conferentie is ten einde geloopt, al de leden van het congres hebben Carlsruhe verlaten en het bevestigd, dat niets gedaan is ten behoeve der deutsche nijverheid. De eerstkomende gewone vergadering zal te Kassel gehouden worden; men verzekert echter, dat er, in dezen winter, nog eerst eene buitengewone bijeenkomst te Berlijn zal plaats hebben, en sommigen zijn van meening, hoe onwaarschijnlijk zulks ook moge voorkomen, dat daarin beschermende maatregelen zullen genomen worden. Hetgeen het meest het congres dat thans ten einde geloopt is, onderscheidt van dat, hetwelk drie jaren geleden te Stuttgart gehouden werd, is de verregaande onverschilligheid of liever alene moedelousheid, door de nijvere klasse aan den dag gelegd, door zich te onthouden van een enkel verzoekschrift aan hetzelfde in te zenden, terwijl drie jaren geleden, de verzoekschriften als het ware gunden. Dit stilzwijgen moet zeer betekenend zijn geweest voor de staatsmannen, die te Carlsruhe vergaderd waren. Zij hebben daarin een bewijs kunnen zien, dat de industrialen geene verandering hebben van oordeel omtrent het nuttigheidsbegrip van de zijde der gouvernmenten, en besluiten hebben zich zelve te behouden.

Van eene andere zijde met de Neurenbergische *Deut. Zeit.* dat het nieuw koninkrijk, zoodanig als het congres van Carlsruhe is opgesteld, thans ter ratificatie aan de Bondsgouvernmenten is uitgegaan, op dien deszelfs uitvaardiging tegen de half des maand november kan te gepast zijn. — **BERLIN**, 24 oktober. Gisteren avond hebben de afgevaardigden tot de synode der protestanten te Weenen, Pommern en Saksen, hunne voorberaadslaging gehouden, waaraan de koninklijke gezant als voorzitter is gekozen. Menen dat tegen ure

de opening der synode plaats gehad en de pastoor Brauner heeft eene plegtige rede uitgesproken. De redenaar heeft de vraag onderzocht, in hoever ons tijdvak aanleiding gaf, om eene keekelijke hervorming te ondernemen. «Bij de behandeling dezer gewichtige zaak, zeide hij, moet alle egoïsmus en schijnheiligheid geweerd worden. Niet het toeval heeft u bij elkander gebragt, maar een magtiger geest, met wiens behulp gij wilt oordeelen tussochen het verledene en de toekomst.

«Het geloof aan eene kerkelijke verbetering is in u allen opgewekt, en wij zijn hier bijeengekomen om dit geloof vruchten te doen dragen. Men heeft gezegd, dat de jeugd het initiatief der beweging genomen had; hier echter zijn mannen met grijze haren, en dit is een waarborg van den ernstigen aard en van den goeden uitslag der hervorming. Men kan de deugd en de waarheid niet oprecht hebben zonder haar met kracht te dienen.

De redenaar heeft ten slotte zijne hoorders tot gedragt aangespoord, hen vermaand alle traagheid van geest, vooringenomenheid en pedantismus af te leggen, en den goddelijken zegen over de vergadering afgebeden.

De heer Galle heeft daarna doen opmerken hoe gewichtig het was den ernst te behouden, waarmede zoodanige onderneming moet aangevangen worden, en zijne woorden, met warmte uitgesproken, hebben eenen levendigen indruk verwekt.

Er zijn 27 afgevaardigden, waaronder 5 geestelijken; 19 gemeenten worden er vertegenwoordigd, te weten: Berlijn, Postdam, Spandau, Brandenburg, Haveln, Halli, Ruppın, Genetien, Stettin, Francfort a/o, Statpe, Cottbus, Erfurth, Neuruppın, Merseburg, Salzevedel en Mulhausen.

Bij de opening der zitting is besloten dat steeds twee derden der afgevaardigden tegenwoordig moeten zijn, om een besluit te kunnen nemen.

De voorzitter doet voorlezing van eenen brief van den priester Ronge, van den 16 der loopende maand, waarin de vurigste wenschen worden uitgedrukt om de goeden uitslag der synode, waarna de werkzaamheden eenen aanvang nemen.

De statuten der synode van Breslau en inzonderheid der synode van de gemeenten van Saksen, onlangs te Leipzig gehouden, worden tot grondslag voor dezelve aangenomen.

De voorzitter stelt de orde der werkzaamheden en der beraadslagingen vast.

Vooreerst heeft men zich bezig gehouden met de leer en beslist, dat men zich voorloopig vast zou houden aan de §§ 1 tot 14 der besluiten van het concilie van Leipzig, zich eene latere wijziging bij de algemeene kerkvergadering voorbehoudende.

Daarna is men overgegaan tot het tweede gedeelte behelzende de algemeene eeredienst en de kerkelijke bediening. De voorzitter heeft voorlezing gedaan van de §§ 21 tot 31 der statuten van Breslau. De vraag is geopperd welke dagen in het jaar als feestdagen zouden behouden worden door de duitsoh-catholijken. De voorzitter stelde voor; Kerstmis, Paschen, Pinksteren en at de door den Staat gevestigde feestd. Enige leden wilden den Huppelvaartslag afschaffen, wyl zulks overeenkwam met het grondbeginsel der duitsoh-catholijken.

Bij tegenwoordig zijnde geestelijken waren van een tegenovergesteld gevoelen, en men besloot zich voorloopig vast te houden aan de door den Staat gevestigde feesten vast te houden.

Wat de liturgie betreft, men heeft de vraag voorgeesteld of de liturgie van den pastoor Theiner overal zou ingevoerd worden. Men heeft beslist dat, over het algemeen, de liturgie behoorde gevestigd te worden naar het werk van den pastoor Theiner. De afzonderlijk zijnde geestelijken vroegen dat het in de toekomst zou zijn, uit het algemeen kerkgebed de woorden: vooral aan zijne geloovigen in den Heil der saligmak van alle menschen weggelaten. Dit werd met eenparige stemmen aan-

genomen. Daarna werd besloten, dat dit algemeen gebed onmiddellijk na het sermooen zou gehouden worden. Daarna werden nog onderscheidene andere vragen gesteld, te weten: of men de kerkdienst des zondags in den namiddag zou houden, en of men de jeugd in de christelijke leering zou onderwijzen: Aangenomen. 20. Is het doelmatig somtijds des avonds kerkdienst te houden, als: op den laatsten avond van het jaar? Verworpen. 30. zal men door de week kerkdienst verrigten? Naar de aanstaande algemeene kerkvergadering verzonden. Wat den kerkzang betreft, is de wensch geuit dat men daartoe eene keus zou doen, en dat de tegenwoordig zijnde geestelijken belast zouden worden een voltallig gezangboek op te stellen.

Aangaande de kerksieraden, vooral van het altaar, is besloten, dat men zich van alle overdrijving onthouden zal. Het voorname sieraad van elk altaar zal een kruisbeeld zijn. Daarna heeft men zich met het sermooen bezig gehouden. «Zal men telkens naar eenen bijbelschen tekst prediken? Eenparig aangenomen, doch zonder dwang. De epistels en evangeliën zullen door de geestelijken aangewezen worden. Eene toekomstige synode zal dit punt nader regelen. Men heeft zich ook bezig gehouden met den uiterlijken vorm der communie. Na eene lange beraadslaging is besloten, dat men zekere dagen in het jaar zou aanwijzen om deze oefening met eene bijzondere plegtigheid te houden. Behalven dit, zal er elke zondag communieplaats hebben, naar gelang van de behoeften der geloovigen. De tegenwoordig zijnde geestelijken zullen zich verstaan met de redactie der statuten omtrent de verschillende formulieren van de eeredienst. Omtrent het doopsel is beslist dat het naarden algemeen regel, in de kerk zou toegediend worden, maar, bij uitzondering, ten huize kon plaats hebben. De uitzonderingen zullen door gegronde redenen geregvaardigd worden.

De geestelijken zullen een doopformulier moeten opstellen. Voor het huwelijk zal men dezelfde regels in acht nemen als voor het doopsel. De zieken zullen, op aanvraag, door den geestelijke bezocht worden. De begravenissen zullen zonder uitwendige praal moeten plaats hebben, de personen die den stoet volgen, zullen te voet moeten gaan. De geestelijke zal, op aanvraag, eene eenvoudige rede moeten voordragen, waarna een gezang zal aangeheven worden. Alle muziek is verboden. Wat de inwijding der nieuwe kerken betreft, er zal daarbij eene buitengewone plegtigheid plaats hebben, waaruit de vorige beteekenis van consecratie ge-weerd wordt. Voor de wijding der geestelijken zal de gewone vorm in acht genomen worden: twee leden van het bestuur zullen, met den geestelijke, de handen aan den te wijden opleggen. Er zal eene buitengewone plegtigheid plaats hebben in de gemeente, die den gewijde als aanstaanden herder zal aannemen. Eindelijk heeft men zich over de gemeenten en derzelve beheer bezig gehouden.

— 28 oktober. Het getal lijk en van pasgeboren kinderen welke alhier op de straten gevonden worden neemt meer en meer toe, en echter denkt het gouvernement er nog niet aan, om een verdelingshuis te richtten. (Köln. Zeit.)

— De Augsb. Zeit. beweert, dat in de maand februarij 1846 te Berlijn eene algemeene vergadering der Provinciale Staten des rijks zal gehouden worden. De Koning zou aan die vergadering hoogst-gewichtig belangstellen mededeeld.

KEULDEN 31 oktober. Heden heeft in de cathedraalkerk eene plegtige dienst plaats gehad voor de ziel van den aartsbisschop van Keulen. De geestelijkheid der geheele stad, onderscheidene burgerlijke en militaire autoriteiten en een buitengewone toevloed van geloovigen wonden deze plegtigheid bij.

ZWITSERLAND.

Bern, Zurich, Bazel, Uri, St. Gall en Lucerne hadden een verdrag gesloten tot oprigting van

eene post van Bazel naar Milaan. Dit verdrag is den 14 oktober door Lucern bekrachtigd. Voortaan zal de reis van Bazel naar Milaan in 31 1/2 uren de terugkomst in 32 uren plaats hebben.

ENGBLAND.

LONDEN 1 november. In de op gisteren gehouden cabinetsraad is tot geen enkel besluit gekomen. Heden zou er eene tweede bijeenkomst gehouden worden bij sir Robert Peel, met wien sir J. Graham eene lange conferentie gehouden heeft.

— Lord Montagu, lid van de kamer der Lords, is den 30 oktober te Londen gestorven. Daar hij geenen erfgenaam in regten lijn nalaat, is zijn titel met hem vernietigd. Zijne goederen, die zeer aanzienlijk zijn, vervallen op zijnen neef, den hertog van Buccleuch, groot-officier der kroon. De overledene was een der hechste steunen van de ministeriele politiek in het Hoogerhuis.

— De Brighton-Herald komt terug op het gewicht eener aanstaande wijziging in het ministerie, en verzekert dat lord John Russell lord Stanley bij het departement van koloniën zal vervangen.

— De stedelijke raad en handels-corporatie van Edinburg hebben met eenparige stemmen besloten, dat een verzoeg aan het gouvernement zou gerigt worden, om de intrekking van de graanwet te vragen.

SPANJE.

MADRID 25 oktober. De onderhandelingen met Rome duren steeds voort, maar zijn niet den dichtsten sluijer van geheim omgeven.

— 26 oktober. De Eop del Comercio beweert, dat het huwelijk der Koningin besloten is, en door de Tuilerien is beslist, dat de graaf van Trapani met de Koningin en de hertog van Montpensier met de Infante in het huwelijk zou treden.

FRANKRIJK.

PARIJS 31 oktober. De vijfde verjaardag van het ministerie van den 29 oktober, is te St. Cloud gevierd geworden door een banket, waarbij al de leden van het cabinet door den Koning uitgenoodigd waren.

— De verwijdering van den maarschalk Soult is thans eene onherroepelijk besliste zaak. De kandidaat, die op dezen oogenblik de meeste kans heeft om den heer Soult als minister van oorlog op te volgen is de generaal Schneider. Deze heeft echter tot heden eenige bedenkingen in het midden gebragt.

— De Ami de la Religion wederspreek de tijding door de Presse medegedeeld, van de verheffing van den aartsbisschop van Aix tot het kardinaalschap. Er is sedert maanden geen consistorie te Rome gehouden. In het eersikomend consistorie, dat op den 24 november aanstaande bepaald schijnt te zijn, zullen twee roomsche prelaten mgr. Piccolomini en Mgr. Sunosetti tot die waardigheid verheven worden. Deze zijn de enige prelaten, die tot heden op eene officieele wijze bekend zijn, als zullende met het paus bekleed worden.

— De Kanselier en de Groot-referendaris van de Kamer der Pairs hebben van den Koning gestoten brieven ontvangen, met de uitnoodiging om zich gereed te houden op de eerste kennisgeving naar de Tuilerien te komen, teneinde bij de bevalling van de prinses van Joinville tegenwoordig te zijn.

NEDERLAND.

SHERTOGENBOSCH, 4 november. Ter vervulling der vacature, ontstaan door de benoeming van den regter Mr. A. van Galen, tot advocaat-generaal bij het provinciaal gerechtshof in Noord-Brabant, is door de arrondissements-regterbank alhier, eene aanbestedingslijst van de volgende kandidaten opgemaakt: 1°. Jonkheer Mr. van Rijkersvoel van Kessel; fung, subst. officier van Justitie; 2°. Mr. van der Does de Willebois; fung

plaatsvervanger; 3°. Jonkheer Mr. H. Martini van Geffen, kantonregter te Bostel.

— Op den 17 dezer zal, onder nadere goedkeuring, door de commissie van beheer en toezigt over de droogmaking van het Haarlemmermeer, aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken te 's Hage, worden aanbested het verder voltoojen van eene rolbrug over de ringvaart tot droogmaking van het Haarlemmermeer, onder Vijfhuizen, nabij Haarlem, en het opruimen van van den dam en de ringvaart aldaar. Het bestek ligt ter lezing, behalve aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken en aan de Gouvernements der provincien Noord-Holland en Zuid Holland, ook nog te 's Gravenhage in de voornaamste logementen en voorts op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de bestekken der werken ter lezing worden gelegd.

's HAGE, 4 november. De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft in hare zitting van heden aangenomen het door de Tweede Kamer vastgestelde adres in antwoord op de troonrede. Dientengevolge zal dit adres van antwoord morgen, door de daartoe benoemde commissie aan Z. M. den Koning worden aangeboden.

ROTTERDAM, 3 november Men verneemt dat, na verloop van weinige dagen, eene circulaire, uit naam der gezamenlijke heeren Wijkmeesters alhier, rondgezonden zal worden, ten einde den bijstand hunner goeude stadgenooten in te roepen, tot voorziening; niet alleen in de behoeften aan brandstof en dekking, gedurende den op handen zijnde winter, maar ook in grootere behoeften, die door het mislukken van den aardappeloogst voor de arme ingezetenen zoo zeer te duchten staan.

— De dienst van het stoomjagt de stad Gorinchem, varende tusschen Gorinchem, Dordrecht en Middelburg, en op alle daar tusschen gelegen plaatsen, zal, uit hoofde van te doene onvermijdelijke herstellingen, van den 6 dezer af gestaakt zijn, tot dat van de hervatting der dienst kennis zal gegeven worden.

— Eerst zaterdag heeft men eindelijk kunnen wagen de laatste brandspuiten, die aan den bouwval, waar de raffinaderij der heeren Rupe en Zoon, te Amsterdam, gestaan heeft, waren blijven wacht houden, terug te trekken; blijvende alom de verdere bewaking en opruiming van het puin aan de eigenaren overgelaten. De oppervlakte gronds, waar de fabriek stond, bedraagt niet minder dan ruim 2500 vierkante nederlandsche ellen.

UTRECHT, 3 November. Het gerucht verspreidt zich dat bij het plaatselijk bestuur het voornemen zou bestaan om tot goedmaking der buitengewone uitgaven, welke door duurte of gebrek aan levensmiddelen veroorzaakt zullen worden, om in de behoeften van de gewone en buitengewone onvrogenden te voorzien, eenen omslag over de ingezetenen te doen, evenredig naar derzelver omslag in de personele belasting.

— Men verneemt te weten dat de heer jhr. mr. G. Bosch Kemper in aanmerking komt als advocaat-generaal bij den Hoogen Raad.

— De Staten dezer provincie zijn buitengewoon beschreven tegen Donderdag den 6 November aanstaaude, tot het doen eener herkiezing van een lid in de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

— Wij vernemen, dat een gepensionéerd officier in eene nabijgelegen stad is gearresteerd, als beschuldigd wordende van eenige valsche coupons te hebben uitgegeven. De zaak wordt geregelijk onderzocht. (Utr. Avondbl.)

Ingezonden Stukken.

HELMOND 26 oktober. Gisteren en heden was het voor onze ingezetenen een paar plegtige feestdagen — dagen van jubel en godsdienstige vreugde, door de viering als 50jarige gezalfden des Heeren van enen zoo eerbiedwaardigen en hooggeachten herder, den zeer eerwaarden en zeer geleerden heer H. J. Baugels, welke mede bijna 33 jaren als pastoor steeds ijvervol is werkzaam geweest. Allen, zonder onderscheid van rang, hadden tot het groen maken en bijzetten van luister de behulpzame hand geboden — de geheele weg van de pastorie tot aan de kerk, was met boomprjcs beplant; terwijl aan en bijzonder in de kerk alle smaakvolle versierselen van guirlandes, festonnen, kroonen en toepasselijke jaarschriften waren daargesteld. Zaterdag den 25, des namiddags ten 3 ure, werd de plegtigheid

door het luiden der klokken en uitsteken der vlaggen, waaronder er vele met toepasselijke zinnebeelden, aangekondigd, en door onderscheidene collegiën de hartelijkste gelukwenschingen, tevens onder aanbidding van eenige fraaije geschenken, den grijzen jubilaris toegebracht, welke deze allen met zijne zoo gewone minzaamheid allerbeleefdehijkst bejegende; daarna des morgens ten 10½ ure werd zijn eew. met veel plegtigheid aan de pastorie afgehaald en in de kerk gebracht, alwaar zijn eew. om 10 ure eene solemne hoogmis celebreeerde, geadsisteerd wordende door de wel eew. heeren S. van Densen, R. C. priester te Lieshout, J. van Schijndel, R. C. kappellaan en Donkers, rector der latijnsche scholen te Helmond. — Na het evangelie beklom de wel eew. heer Manders, R. C. kapellaan; ook alhier den kansel en hield eene op het feest allezins toepasselijke en zeer treffende redevoering. Ook bragt niet weinig het koorgezelschap tot luister der plegtigheid bij, door het juist en schoon uitvoeren van eene fraaije nieuwe muzikmis, welke een ieder als het ware opgetogen hield en hun gevoel vermeerderde. Des avonds om 6 ure was het lof, hetwelk de zeer eew. jubilaris ook celebreeerde en waarna door z. eew. tot sluiting der geheele plegtigheid de lofsang *Te Deum Laudamus* werd aangeheven. Bij de fraaije verlichting der kerk maakte vooral een in het koor opgehangen verlicht kruis eene treffende uitwerking. Deze plegtige feestviering zal nog lang in het geheugen blijven van Helmonds ingezetenen.

LATERE BERICHTEN.

Het cabinet Coletti wordt met ontbinding bedreigd. In de laatste zitting van de kamer der vertegenwoordigers te Athene heeft het ministerie onderscheidene nederlagen geleden omtrent vraagstukken van het hoogst gewigt. Alzo, niet te vreden van 100,000 drachmen verkregen te hebben onder de benaming van openbare veiligheid en 60,000 onder die van onderstands en liefdadigheids middelen, had het ministerie nog 50,000 drachmen voor geheime fondsen, onder de benaming van onvoorzien uitgaven gevraagd. Dit voorstel is verworpen geworden door 47 stemmen tegen 36, waarna al de voorgestelde wijzigingen in de begrooting en in het openbaar onderwijs met eene groote meerderheid verworpen zijn.

De reactien, welke in Griekenland gepleegd worden zijn hoogst betreurenswaardig. Onhandige en trouwelooze vrienden lokken het ministerie op eenen weg, welke het niet dan geheel overwoenen verlaten zal.

Tengevolge van de ontvangst van dépêches van Chekib Effendi uit Syrie en van mededeelingen van den franschen ambassadeur heerscht bij de Verhevene Porte groote drukte.

De overstromingen van den Nijl hebben dit jaar de gewone hoogte niet bereikt, zoodat men zeer beducht is voor den aanstaanden oogst. De veeziekte, welke de runderen der landlieden reeds herhaaldelijk heeft weggemaaid, is met nieuwe woede in Egypte uitgebroken.

De keizer van Rusland heeft eene ukase uitgevaardigd, welke de joden nog gevoeliger treft dan die van 2 mei 1843; door dezelve wordt het verblijf ten platten lande verboden aan al de joodsche herbergiers (omstreeks 100,000 huisgezinne), die de dorpen bewonen en worden zij verpligt, onmiddellijk in de steden terug te keeren.

Al de ingezetenen die niet tot de russische godsdienst behooren worden overigens even onbarmhartig behandeld als de joden. Het nieuwe strafwetboek looft belooningen uit aan de genen, die nieuwe leden voor de russische kerk zullen werven, terwijl het daarentegen met de zwaarste straffen bedreigt degenen die, op welke wijze ook, deel zouden nemen aan bekeeringen of afzweringen.

Men verzekert dat een brief van Abd-el-Kader, naar Parijs opgezonden door den generaal Cavaignac, eenen grooten schrik heeft veroorzaakt aan een hoog personaadje. De brief zou verklaard hebben dat hij sedert tien jaren het leven in handen heeft van de prins en alle aanzienlijken, die in Afrika den strijd hebben gevoerd, dat hij 1200 fanatieken om zich heeft, die den marteldood verlangen; dat hij tot heden den godsdienstijver dier aanhangers van Mahomed betoogeld had; maar voortaan zijn gedrag zou regelen naar de houding, welke Frankrijk zou aannemen. Men voegt hierbij, dat toen deze schrikwekkende bekendmaking te Parijs aankwam, het vertrek van den hertog van Montpensier naar Algerie in den raad besloten was; maar de tranen der Koningin lietzelt hebben doen uitstellen.

DE STAATSRaad, GOUVERNEUR VAN NOORD-BRABAND, maakt bij deze bekend, dat ten gevolge van urgente herstellingen aan de brug n°. 1 A, over de Zuid Willemsvaart nabij Erp, de passage met rij- of voertuigen, paarden en ander re van en met maandag den 10 November aanslaand tot en met donderdag den 27 November daaraan volgende, zal dienen gestremd te worden, en mitsdien, gedurende dien tijd, die passage over het pontveer te Boerdonk boven sluis n°. 5, moeten plaats hebben.

's Hertogenbosch den 31 October 1845.

De Staatsraad Gouverneur voor
A. J. ROBERT.

AANBESTEDING.

Op Woensdag den 12 November 1845 des voormiddags ten 11 ure, zal onder nadere Goedkeuring van Z. Ex. den Heere Minister van de Zaken van de Roomsche-Catholijke Eerstdienst, door de Commissie, belast met de OPBOUW EENER KERK en PASTORIE te Hedikhuisen, Provincie Noord-Brabant, arrondissement 's Hertogenbosch ten huize van J. BRUISTERS te Hedikhuisen WORDEN AANBESTEED:

HET BOUWEN

VAN EENE

KERK EN PASTORIE

TE HEDIKHUIZEN,

met de LEVERANTIE van al daartoe benoodigde

BOUWSTOFFEN.

Het Bestek en Voorwaarden, waarnaar de besteding zal plaats hebben, ligt ter lezing te Breda bij Vermant in de Zwaan; Gorinchem bij Lindeman; te Heusden D. Bruistens in de Korenbeurs; en bij Verhoeven, in het Wapen van Amsterdam; Waalwijk bij A. van Heyst; te 's Hertogenbosch bij W. Reggers in het Parlement; bij Hohlmann in het Oudstads-Koffijhuis; Korthout in het Antwerps-Koffijhuis; en J. Kerssemakers in de Stad Ose; te Hedikhuisen bij J. Bruistens, te Vlijmen H. Honkoop.

Nadere Inlichtingen zijn te bekomen, zodt bij de Commissie tot den Opbouw te Hedikhuisen waar men tevens inzage der Teekeningen kan verkrijgen, als bij den Heere Hoofd-Ingenieur en bij den Provincialen Ingenieur van 's Rijks Waterstaat te 's Hertogenbosch, en bij den Opzigter M. A. WILMER, te Nistelrood. Zullende daags voor de Besteding de noodig aanwijzingen in loco gedaan worden.

GranaMarkt

Maandag en Dinsdag 3 en 4 November.

Met ROGGE en BOEKWEIT blijft het in eendracht. Met HAVEN is het wel zoo aangenaam vooral de Wigtigste soorten dan in vroegeren tijd. Er is besteed voor:

ROGGE f 800, 850 a 9.00. BOEKWEIT f 7.00 8.00 a 8.50. LIGTWIGTIGE HAVEN f 3.00 a f 3.40.

AMSTERDAM, 8 November.

Tarwe bij vorige prijzen. In tent: 128 p. b. Paalhoed f 35. 127 p. ger. dito f 34. 123 p. Noorder f 30. In cons: 128 p. b. Popls. f 37. 128 p. roodb. dito f 34. Rogge prijs, met reddelijken handel; f 20, 121 p. Slecht f 20. 265 p. 119, 120 p. Pruis. f 26. 267; 124 p. Ros. f 27. 124 p. Deensche f 25.50. Garst iets lager afgegeven; f 11; 113 p. Deensche f 19. 20. Haver goed prijs: 88 p. p. sijne f 100 aan de Zaan. 89 p. p. N. 140. 144. Boekweit weinig geveld, dan ook niet gevraagd wordende, bleef het srikkel zonder handel. Kootraad prijs: Dants. Arcekeend 56, 55, 52, 9 zat dadelijk 6 p. Nov. 67 a 68 p. Lijnraad in een doek: 110 p. Rijn 400; 290. Kaapolie williger per gzw. f 39. N. 138; 10. Nov. f 37 a 38; Dec. f 37 a 38. Lijnolie per gzw. f 28; Vlieg. f 27.

BEETEN VAN SCHIMMERBASTEN

Dinsdag 4 November ten vier ure, in de W. S. 21 p. 60, 75, 80, 85, 90, 95, 100, 105, 110, 115, 120, 125, 130, 135, 140, 145, 150, 155, 160, 165, 170, 175, 180, 185, 190, 195, 200, 205, 210, 215, 220, 225, 230, 235, 240, 245, 250, 255, 260, 265, 270, 275, 280, 285, 290, 295, 300, 305, 310, 315, 320, 325, 330, 335, 340, 345, 350, 355, 360, 365, 370, 375, 380, 385, 390, 395, 400, 405, 410, 415, 420, 425, 430, 435, 440, 445, 450, 455, 460, 465, 470, 475, 480, 485, 490, 495, 500, 505, 510, 515, 520, 525, 530, 535, 540, 545, 550, 555, 560, 565, 570, 575, 580, 585, 590, 595, 600, 605, 610, 615, 620, 625, 630, 635, 640, 645, 650, 655, 660, 665, 670, 675, 680, 685, 690, 695, 700, 705, 710, 715, 720, 725, 730, 735, 740, 745, 750, 755, 760, 765, 770, 775, 780, 785, 790, 795, 800, 805, 810, 815, 820, 825, 830, 835, 840, 845, 850, 855, 860, 865, 870, 875, 880, 885, 890, 895, 900, 905, 910, 915, 920, 925, 930, 935, 940, 945, 950, 955, 960, 965, 970, 975, 980, 985, 990, 995, 1000. Ter Drank bij van p. A. De ROUY te 's Hertogenbosch.